

Conferentie over
de toekomst
van Europa

© atk work - Shutterstock

Een nieuw verhaal voor Europa

Resolutie van het EESC over de
Conferentie over de toekomst
van Europa

April 2021

Europees Economisch
en Sociaal Comité

**Ad-hocgroep
Conferentie over de toekomst van Europa**

RESOLUTIE

Europees Economisch en Sociaal Comité

Een nieuw verhaal voor Europa

Resolutie van het EESC over de Conferentie over de toekomst van Europa

---

Rapporteurs: **Stefano Mallia** (groep I)
Oliver Röpke (groep II)
Séamus Boland (groep III)

Tijdens zijn op 27 en 28 april 2021 gehouden zitting (vergadering van 27 april) heeft het Europees Economisch en Sociaal Comité de volgende resolutie met 228 stemmen vóór en 1 stem tegen, bij 5 onthoudingen, goedgekeurd.

- 1.1 De Conferentie over de toekomst van Europa (de Conferentie) biedt Europa een unieke kans om weer in contact te komen en samen te werken met de Europese burgers, onder meer via maatschappelijke organisaties, en hun een betekenisvolle stem te geven over hun gezamenlijke toekomst. Het is nu tijd om invulling te geven aan de belofte uit artikel 11 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, op grond waarvan de EU-instellingen de burgers en de representatieve organisaties de mogelijkheid moeten bieden hun mening over alle onderdelen van het optreden van de Unie kenbaar te maken, en een open, transparante en regelmatige dialoog met representatieve organisaties en met het maatschappelijk middenveld moeten voeren.
- 1.2 Het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) meent dat het succes van de Conferentie ook zal afhangen van de vraag of het lukt met een nieuw verhaal voor Europa te komen, dat is gebaseerd op het dagelijks leven van de Europese burgers, zodat zij zich ermee kunnen vereenzelvigen. Zo'n verhaal moet meer zijn dan een overzicht van resultaten. Het moet een concrete rationele en emotionele band scheppen tussen de EU en haar burgers. Strategische thema's moeten in een algemeen perspectief worden geplaatst om het risico op een "Europa à la carte" te vermijden. Doel is het hoognodige gemeenschapsgevoel terug te brengen en te stimuleren op basis van gedeelde waarden en zo een nieuw Europees momentum te creëren om de huidige en toekomstige uitdagingen het hoofd te bieden.
- 1.3 Het EESC onderhoudt in alle lidstaten nauwe contacten met alle geledingen van de samenleving (werkgevers, vakbonden en het maatschappelijk middenveld in brede zin). Daarom bevindt het zich in de beste positie om het maatschappelijk middenveld doeltreffend bij de Conferentie te betrekken, *want het beschikt daartoe over de juiste netwerken. Dit vormt de onbetwiste knowhow en bestaansreden van het EESC*. Essentieel is dat het EESC permanent aan het hele proces van de Conferentie kan deelnemen, ook aan de raad van bestuur.
- 1.4 Het EESC dient stevig in de governance van de Conferentie te worden verankerd. Het is vastbesloten solide en duidelijke voorstellen te doen op basis van zijn verhaal en visie voor de EU in de volgende decennia. Het herhaalt zijn stellige overtuiging dat de Conferentie moet leiden tot voorstellen en oplossingen die voor de EU-burgers echt merkbaar een verschil zullen maken. Tijdens de Conferentie dient dan ook concreet en aantoonbaar vooruitgang te worden geboekt en mag niet alleen vrijblijvend met burgers worden gediscussieerd zonder dat dit iets oplevert. Wat dit betreft is het voorstel van vicevoorzitter Šefčovič van de Commissie om de conclusies van de Conferentie op te nemen in het werkprogramma van de Commissie voor 2022 een stap in de goede richting en cruciaal voor de geloofwaardigheid en ambitie van dit politieke proces in zijn geheel.
- 1.5 In de governance van de Conferentie moeten de reikwijdte en het doel van de betrokkenheid van de burgers en het maatschappelijk middenveld worden bepaald, welke van begin af aan moeten vastliggen. Bekendheid met participatie-instrumenten kan helpen om de doelstellingen af te stemmen op de beschikbare middelen, zowel qua opzet als budget. Voor de governance moet

zeker gebruik worden gemaakt van verschillende vormen en methoden van inspraak, telkens afhankelijk van de fase waarin de Conferentie zich bevindt en op welk niveau de discussies plaatsvinden. Ook moet worden gezocht naar manieren om de Europeanen te bereiken die uit zichzelf niet gemotiveerd zijn om deel te nemen. De bijdragen van burgers en maatschappelijke organisaties moeten door politici en instellingen worden opgepikt en terugkomen in besluiten, anders zal het vertrouwen in dit soort processen waarschijnlijk verloren gaan. De verwachtingen mogen niet te hooggespannen zijn. Een feedbackmechanisme moet ervoor zorgen dat ideeën die tijdens de Conferentie worden geuit, uitmonden in concrete aanbevelingen voor EU-optreden.

1.6 Het korte tijdsbestek van de Conferentie legt alle deelnemers beperkingen op. De Conferentie moet daarom worden gezien als startpunt van een continue grotere betrokkenheid van de Europese burgers voortbouwend op de eerste resultaten. Deze kans moet worden aangegrepen om al het beleid (o.m. op economisch, sociaal en milieugebied) over een andere boeg te gooien en de lat hoger te leggen.

1.7 Alle deelnemers moeten de discussies tijdens de Conferentie zonder vooringenomenheid volgen en geen voorbarige conclusies trekken over volgende stappen, maar alle opties open houden. In dit verband zijn de afgelopen jaren een aantal EU-initiatieven en -instrumenten gelanceerd die nu moeten worden uitgevoerd. Regelmatige monitoring van de uitvoering moet worden bevorderd en er moet worden gerapporteerd over de vooruitgang die op EU-niveau is geboekt met de genomen maatregelen en beschikbare instrumenten.

2. **Een nieuw verhaal voor Europa — Europa: een geweldige plek om te wonen en van het leven een succes te maken**

2.1 In het licht van het voorafgaande stelt het EESC een nieuw verhaal voor Europa voor dat Europa's verre en recente verleden verbindt met het heden en een toekomstvisie schetst die is gebaseerd op grensoverschrijdende samenwerking, de banden tussen de Europese volkeren versterkt en geworteld is in de waarden solidariteit, sociale rechtvaardigheid, intergenerationele samenwerking, gendergelijkheid, duurzame welvaart en een eerlijke groene en digitale transitie. Grotere publieke steun voor deze waarden is onmisbaar om onze groei- en governance-modellen te verduurzamen, een rechtvaardige samenleving tot stand te brengen en maatschappelijke organisaties centraal te stellen in wederopbouw en herstel.

Onze burgers hebben een Europa nodig dat:

- maatschappelijke organisaties erkent als hoeders van het algemeen belang en essentieel voor het vinden van oplossingen voor gemeenschappelijke Europese uitdagingen;
- zich richt op een eerlijk en duurzaam herstel van de COVID-19-crisis waarmee de weg wordt vrijgemaakt voor een inclusievere samenleving en langdurig concurrentievermogen en waarin ten volle rekening wordt gehouden met de onderling verweven sociale, economische, democratische, demografische en klimaatcrises in de EU-lidstaten, met de noodzakelijke groene en digitale transitie en met de structurele veranderingen op langere termijn die door de pandemie in gang zijn gezet. De Europese economie verdient alle steun om de geleden verliezen goed te maken met oog voor de vereiste opwaartse convergentie, grotere cohesie,

sociale bescherming, hogere investeringen in openbare diensten, de duurzameontwikkelingsdoelstellingen en armoedebestrijding;

- bijdraagt aan economisch en sociaal herstel, ondernemerschap, een rechtvaardige transitie, het scheppen van hoogwaardige werkgelegenheid, onderwijs en de verwerving van vaardigheden, innovatie, infrastructurele en sociale investeringen, decarbonisatie, digitalisering, de voltooiing van de eengemaakte markt en economische en monetaire integratie;
- al zijn burgers beschermt, ook zij die het meest buitengesloten zijn, door zorg te dragen voor hun gezondheid, veiligheid en welzijn, het milieu en de biodiversiteit;
- diversiteit, gendergelijkheid, grondrechten, democratie, sociale dialoog en inclusief bestuur eerbiedigt en bevordert; en
- zich inzet voor vrede, veiligheid en vooruitgang in de wereld door de bevordering van multilateralisme, democratie, de rechtsstaat, mensenrechten, sociale dialoog, de duurzameontwikkelingsdoelstellingen, diplomatie en open, eerlijke en duurzame handel.

2.2 Het EESC erkent unaniem dat de dubbele, groene en digitale transitie van cruciaal belang is om Europa's duurzame concurrentievermogen, solidariteit en weerbaarheid tegen toekomstige crises te vergroten. De COVID-19-pandemie is de zwaarste crisis die de EU sinds haar oprichting heeft doorgemaakt. Deze pandemie heeft duidelijk aan het licht gebracht dat de EU krachtig en consistent moet kunnen optreden om de situatie op politiek, gezondheids-, economisch en sociaal gebied te kunnen verbeteren. De Conferentie biedt de EU de unieke kans om dit doel te realiseren.

De gevolgen van de COVID-19-crisis voor onze burgers, samenlevingen en economieën onderstrepen de noodzaak van een gezamenlijke Europese aanpak. De pandemie heeft aangetoond dat er heel goede redenen zijn om samen te werken, maar heeft ook de zwakke punten blootgelegd in de omgang van Europa met fundamentele problemen. In een tijd van "permacrisis" moet de EU haar capaciteiten om crises aan te pakken, versterken om de resultaten te boeken die de Europese burgers wensen en verdienen.

2.3 De crisis heeft ook duidelijk gemaakt dat de EU meer inspanningen moet leveren om bedrijven, werknemers en mensen die met armoede en sociale uitsluiting te kampen hebben, naar behoren te beschermen tegen de gevolgen van de recente problemen en toekomstige uitdagingen. Verder is tijdens de COVID-19-pandemie vastgesteld dat duurzaam concurrentievermogen moet worden ondersteund en dat er in de hele EU meer moet worden geïnvesteerd in gezondheid, zorg, onderwijs en sociale diensten van hoge kwaliteit. Het is van cruciaal belang om de coördinatie op gezondheidsgebied op EU-niveau te vergroten, grensoverschrijdende bedreigingen van de gezondheid doeltreffender aan te pakken en de gezondheidsstelsels in de EU te versterken.

2.4 De EU kan bogen op enkele belangrijke sterke punten, zoals de interne markt (die een van de grootste markten ter wereld is), een reeks fundamentele waarden¹ waaraan niet kan worden getornd en die integraal deel uitmaken van de Europese samenleving en democratie, alsmede solidariteit, die bijvoorbeeld blijkt uit de ambitieuze faciliteit voor herstel en veerkracht

---

¹ Art. 2 VEU.

(waarvoor adequate nationale herstelplannen moeten worden uitgevoerd). Het uiteindelijke doel van de EU moet het versterken van haar sociaal markteconomisch model zijn, waarbij een duurzame en concurrerende economie hand in hand gaat met een goed ontwikkeld sociaal beleid. In lijn hiermee is de verwezenlijking van de Europese Green Deal, die het EESC van meet af aan heeft toegejuicht, de in te slane weg. De Green Deal is de nieuwe Europese groeistrategie, die welvaart, duurzaamheid en sociale rechtvaardigheid centraal stelt. Het in goede banen leiden van een rechtvaardige transitie naar een klimaatneutrale manier van leven en het bevorderen van hoogwaardige werkgelegenheid, duurzaam ondernemerschap en innovatie, waaronder de circulaire en sociale economie, zijn essentieel voor een welvarend Europa.

- 2.5 De EU staat echter voor grote uitdagingen. Zo zal de pandemie leiden tot meer ongelijkheid binnen en tussen de lidstaten. Daarom moet naar beide zijden van de medaille worden gekeken. Het duurzame concurrentievermogen van de Europese economie en ondernemingen van elke omvang, met name kleine en middelgrote, moet verder worden verstevigd, maar tegelijkertijd moet Europa een ambitieuzer en concreter sociaal beleid nastreven waarin niemand aan zijn lot wordt overgelaten.
- 2.6 Om haar waarden te beschermen en haar prioriteiten te verwezenlijken, moet de EU ook in de wereldeconomie een positieve rol spelen. Op een internationaal toneel dat wordt gekenmerkt door felle concurrentie en flinke wrijving, niet alleen op economisch maar ook op politiek niveau, moet de EU een mondiale speler worden die haar belangen en waarden doeltreffender kan verdedigen. Tegenover het bereiken van een bepaalde mate van open strategische autonomie, zodat de EU op cruciale economische gebieden zelfstandig kan blijven handelen, moet de bereidheid staan om met anderen te zoeken naar oplossingen voor gezamenlijke problemen, zoals de klimaatverandering, en het op regels gebaseerde multilaterale stelsel te versterken.
- 2.7 De pandemie heeft het belang benadrukt van een sterke en veerkrachtige Europese industriële basis. Europa heeft een ambitieus industriebeleid nodig dat de dubbele transitie (naar digitalisering en duurzaamheid) aanjaagt en zijn mondiale concurrentievermogen vergroot. Een nieuw industriebeleid, waarin allerlei verschillende maatregelen moeten worden gebruikt (o.a. uit het handels-, vaardigheden-, investerings-, onderzoeks- en energiebeleid), dient voortdurend te anticiperen op belangrijke toekomstige economische sectoren en spelers. Het moet de randvoorwaarden scheppen, waaronder de vereiste vaardigheidsprofielen, waarmee de Europese industrie mondiaal koploper kan blijven op het gebied van technologie en innovatie en kwaliteitsbanen en duurzame groei voor Europa kan genereren. Door tegelijkertijd te streven naar concurrentievermogen, duurzaamheid en sociale rechtvaardigheid kan het Europese sociaal-economische model worden veiliggesteld voor de toekomst.
- 2.8 Het is van het allergrootste belang dat de EU deze kans aangrijpt om zijn industriële sectoren en toeleveringsketens te moderniseren en te transformeren, zodat zij ook in een emissiearmere wereld concurrerend kunnen blijven. Om de uitdagingen die gepaard gaan met langetermijntransformaties het hoofd te bieden, moeten de beleidsmakers, de sociale partners, de maatschappelijke organisaties en de cruciale belanghebbenden in deze landen en regio's op de veranderingen anticiperen en actief met de transitie omgaan. Sociale dialoog, voorlichting, raadpleging en participatie van werknemers en de organisaties die hen vertegenwoordigen zijn

van essentiële betekenis om veranderingen op een toekomstgerichte manier aan te pakken. Dit is absoluut cruciaal voor Europa, want alleen door bedrijven én werknemers echt centraal te stellen in de herstelmaatregelen en het toekomstige beleid, kan het succes boeken. Concurrentievermogen en inclusiviteit moeten hand in hand gaan: de lidstaten die het economisch het beste doen, zijn de landen met de hoogste sociale normen, en niet omgekeerd.

3. **Rol van het EESC**

- 3.1 Om de rol van het EESC te versterken, dienen zijn relevantie en meerwaarde als adviesorgaan te worden aangetoond op basis van zijn unieke positie als bruggenbouwer tussen 1) beleidsmakers en het maatschappelijk middenveld, 2) de verschillende geledingen van het maatschappelijk middenveld en 3) de spelers op het nationale en Europese niveau. Met name moet een transnationaal debat op gang worden gebracht dat de Europese debatten op het niveau van de lidstaten met elkaar verbindt.
- 3.2 De standpunten van het EESC moeten het resultaat zijn van echte discussies, die beginnen met de input van maatschappelijke organisaties en zich van onderaf ontwikkelen. Alleen met zo'n aanpak kunnen alle invalshoeken in aanmerking worden genomen en heldere en efficiëntere resultaten worden geboekt.
- 3.3 De samenwerking met het Comité van de Regio's (CvdR) moet worden uitgebouwd en er moeten gezamenlijke Going Local-missies worden georganiseerd, zij het met volledige inachtneming van de verschillende maar elkaar aanvullende bevoegdheden van beide instellingen.
- 3.4 Het EESC is verzocht om via zijn leden deel te nemen aan de plenaire vergadering van de Conferentie en via zijn waarnemers aan de raad van bestuur, als institutionele schakel tussen de Conferentie en nationale maatschappelijke organisaties.
- 3.5 Het EESC heeft een ad-hocgroep opgezet en die heeft een routekaart vastgesteld waarmee het volgende wordt beoogd:
  - de manieren verbeteren waarop met maatschappelijke organisaties contacten worden gelegd en onderhouden, met name door de achterban van de EESC-leden in de lidstaten te benaderen en te mobiliseren;
  - de rol en invloed van het EESC zelf versterken en uitbreiden;
  - aan de EU-beleidsmakers gestructureerde bijdragen van het maatschappelijk middenveld verschaffen door relevante voorstellen te formuleren voor de Raad, het Europees Parlement en de Europese Commissie over de verbetering van het functioneren van de EU en de werkzaamheden van het EESC gedurende het wetgevingsproces.
- 3.6 Aan de voltallige vergadering van het EESC moet met medewerking van leden van het Europees Parlement, CvdR-leden, Europees commissarissen en ministers van de Raad verslag worden uitgebracht over de debatten en dialogen in de lidstaten en tijdens de Conferentie.

4. Conclusies

Onze toekomstvisie: het maatschappelijk middenveld aan het roer

- 4.1 Het EESC is van mening dat een krachtig, gedeeld verhaal voor de EU nodig is. In die context moet Europa worden gezien als: 1) hoeder van gedeelde fundamentele waarden zoals vrijheid, democratie, mensenrechten en de rechtsstaat; 2) mondiaal pleitbezorger van duurzaamheid, open en eerlijke handel en multilateralisme; 3) thuishaven van een uniek economisch en sociaal model dat is gebaseerd op eerlijke concurrentie en solidariteit in een gebied zonder binnengrenzen; en 4) aanjager van duurzame welvaart met een belangrijke centrale rol voor het Europese maatschappelijk middenveld.
- 4.2 De Conferentie moet het instrument vormen waarmee we duurzame veranderingen in de EU teweeg kunnen brengen, waaronder een grotere en betekenisvollere betrokkenheid van de burgers en het maatschappelijk middenveld bij de Europese publieke ruimte. Als eerste stap op weg daarnaartoe moeten maatschappelijke organisaties partnerschappen aangaan, nauw met andere partijen en elkaar samenwerken, netwerken vormen, goede praktijkvoorbeelden uitwisselen en streven naar consensus.
- 4.3 Maatschappelijke organisaties zijn onmisbaar bij het vinden van oplossingen voor de uitdagingen van dit moment. Het EESC vraagt de EU en de nationale overheden om de cruciale rol van het maatschappelijk middenveld bij het opbouwen van vertrouwen, het vormgeven van de publieke opinie en het stimuleren van positieve veranderingen te erkennen. Ook moet de EU de sleutelrol ondersteunen die maatschappelijke organisaties spelen bij de bevordering en verdediging van de Europese waarden, de democratie, de grondrechten en de rechtsstaat in het licht van het opkomende illiberalisme en populisme en de “krimpende civiele ruimte”.
- 4.4 Voor de vernieuwing en het sociaal-economisch herstel van de EU is het essentieel dat alle geledingen van de samenleving adequaat worden betrokken bij en kunnen deelnemen aan de gezamenlijke vormgeving, uitvoering en evaluatie van het EU-beleid, met name de nationale plannen voor herstel en veerkracht en de toekomstige nationale hervormingsprogramma's. Dit moet gebeuren via bestaande raadplegingsstructuren, zoals het Europees Semester, en met de erkenning van maatschappelijke organisaties als onmisbare uitvoeringpartners en begunstigen.
- 4.5 Het aldus uitdenken en opbouwen van veerkrachtige, gelijkwaardige en duurzame samenlevingen vereist bottom-upinitiatieven waarin nieuwe definities van welzijn en ontwikkeling worden omarmd die veel meer behelzen dan alleen het bbp en getuigen van respect voor de opvattingen en de rechten van de burgers. Verder is het een absolute noodzaak dat de tijdens de pandemie ingevoerde beperkingen van rechten na COVID-19 niet blijven bestaan.
- 4.6 Tot besluit vindt het EESC het ook van cruciaal belang om de voorgestelde maatregelen en beleidsacties voortdurend te evalueren. Het zal zelf een stevige bijdrage aan dit evaluatieproces leveren op basis van zijn knowhow en ervaring met dialoog met burgers uit alle lagen van de samenleving in de hele EU.

Brussel, 27 april 2021.

Christa SCHWENG

Voorzitter van het Europees Economisch en Sociaal Comité

Conferentie over de toekomst van Europa

<https://futureu.europa.eu/>

Europees Economisch en Sociaal Comité

Rue Belliard/Belliardstraat 99
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Verantwoordelijke uitgever: eenheid Bezoeken en publicaties
EESC-2021-27-NL

www.eesc.europa.eu

© Europese Unie, 2021
Overneming met bronvermelding toegestaan.

Voor iedere vorm van gebruik of reproductie van de foto's / illustraties dient rechtsreeks toestemming aan de auteursrechtelijke(n) te worden gevraagd.

© Atk work, Shutterstock

Print
QE-08-21-138-NL-C
ISBN 978-92-830-5313-2
doi:10.2864/702681

Online
QE-08-21-138-NL-N
ISBN 978-92-830-5288-3
doi:10.2864/745666

NL